

Bulis jako tesklivá postava z grotesky

Tak vidí svého otce, skladatele a klavíristu Jiřího Bulise jeho dcera, dramaturgyně Lucie Dlabola Bulisová. Na výzvu činohry NdB a režisérky Anny Petrželkové napsala společně s Arnoštem Goldflamem a Ivou Klestilovou scénář inspirovaný Bulisovými písněmi, dopisy, vzpomínkami... Inscenace s názvem Drazí v Chomutově! bude mít premiéru v Redutě 9. června!

Jiří Bulis - jaký podle vás byl? Jako táta, jako člověk, jako umělec? A jak si ho představujete jako divadelní postavu?

Vybavuje se mi vysoký muž s houpavou chůzí a klátivými pohyby rukou, kterými často o něco zavadil. Dlouhé nohy, po kterých se z křesla dalo sjíždět jako po klouzačce. Roztržitý ba přímo zapomnětlivý, do sebe pohroužený chlapík v dlouhém kabátě s kloboukem na hlavě, jindy v zelené parce s černou pletenou čepicí, časté nakupování neustále ztrácených deštníků. Tanečník parodií na baletní výskoky v bleděmodrých teplácích s vytahanými koleny. Zpěvák opery Na našem dvorku v duetu kohoutka a slepičky. Tragikomická figura, tesklivá postava z grotesky. Tak bych ho ráda na divadle uviděla. Abychom se nasmáli, ale měli možnost se dotknout i jeho neuchopitelného stesku.

Co jste po něm zdělila kromě jména? A jak se s takovým jménem žije a vypořádává? Píše o něm?

Co jsem zdělila po tátovi? Na to moc neumím odpovědět. Barvu očí, tvar předloktí, klátivou chůzí. Kdo posoudí, zda je touha po dobrodružství nebo váhavost gen Bulisův nebo dědův z máminy strany? A záliba v hudbě, divadle a literatuře? Je to genetika nebo vliv prostředí? S jeho jménem se mi žije, zaplaťpánbůh, dobře. Jako s kterýmkoliv jiným jménem, vždycky se nějak musíte vypořádat s tím, co vám osud naloží. Nezapomeňte, že ho

zase tolik lidí nezná, takže nečelím žádným velkým tlakům. S psaním už je to složitější, ukázalo se, že když si ho chci vybavit, je nutné si valnou většinu vymyslet. Naštěstí si takhle vymýšlel před lety i Arnošt Goldflam. Některé scény z jeho hry Komplikátor jsem si vypůjčila a doplnila o vlastní výmysly a poťouchlosti. S Ivou Klestilovou jsme vedly dlouhé hovory o tématu, žánru a pohrály si s některými výstupy.

Co všechno po Bulisovi vlastně zbylo? Z jakých materiálů jste čerpala při vzniku scénáře?

Zbyly hlavně vzpomínky. Cesty do Krušných hor - velký muž s velkým batohem, malé dítě s malým batůžkem. Krupicová kaše s kakaem, pár dřevěných lžic. Rozvláčné tempo pochůzek po městě. Dvakrát do roka kupování nových bot na České. Vlašák v bufetu Sputnik a nedělní snídaně v hotelu Continental. Jízdy na nosiči zeleného kola Ukrajina. Pozorování hvězd u studánky v Černém Potoce. V pozůstalosti jeho sestry Mirky se našla krabice s jeho žákovskými knížkami, dopisy rodičům, i jinou korespondencí. Existují notové sešity, určité deníky, záznamy vzniku jeho hudby. Často svědčí o velkém zápasu o nalezení správného výrazu - hudebního i textového. Zachovaly se neoznačené hudební pásy. Kusé, neutříděné materiály. Nechystal se zřejmě odejít tak brzy, proto ještě netřídil. Takže hlavní jsou vzpomínky. Ale i ty se pomalu rozpíjí, mísí. A samozřejmě zásadní dědictví je ta spousta krásné, palčivě teskné, ale taky velmi radostné hudby.

Proč název Drazí v Chomutově?

Byl to původně pracovní název, odvozený z úvodu dopisů rodičům, které psával s železnou pravidelností z Brna do Chomutova, někdy i dvakrát týdně. Popisoval v nich s pozoruhodným, až umanutým smyslem pro detail všední okamžiky svých dnů. Zdál se mi to zajímavý protipól jeho písní. Anně Petrželkové se na tomto provizorním názvu zalíbila určitá

rošťácká potouchlost. Že chceme zobrazovat brněnské dění komusi v Chomutově, symbolika cest, stesk po něčem, co není, po domově. Odchody, návraty a zase odchody.

Součástí inscenace budou samozřejmě písně. Které z nich máte vy nejraději a proč?

Když bez velkého přemýšlení nadhodím tři nejoblíbenější, tak to bude Nestřílet holuba, tajemství a neklid na pozadí pohádkového tématu, které by mělo konejšit, ale místo toho klade otázky. Lidský život kvůli širokému baroknímu obsáhnutí marnosti světských tužeb - je mi tam blízký výkřik „duši zahubit a potom srazit vaz!“. Buď zdráva má milá vyjadřuje stesk po milovaných, kteří odešli příliš brzy. Biblické písně, ty z tzv. teskliveckého období, protestsong Svět patří vám.

Má cenu dnes Bulisovy skladby připomínat, jeho jméno na divadle skloňovat?

Ty skladby se mohly dle jeho vlastních sebeironických slov stát majetkem miliónů - a protože se tak ironií osudu nestalo, stojí za to se o to aspoň pokoušet, znovu a znovu.

Lucie Němečková